

NACZELNA
IZBA LEKARSKA

Z CYKLU: „MOJA PRAKTYKA”

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

W lipcu 2018r weszły w życie zmiany wynikające z nowelizacji Kodeksu Cywilnego. Jedną z ważnych zmian jest nowe ustalenie okresu, przez jaki przysługuje roszczenie. Prawo cywilne to taki obszar, po którym lepiej poruszać się z pomocą i poradą prawniczą. Co się zmieniło i jakie to ma znaczenie dla lekarza w relacji z pacjentem i lekarza w relacji np z NFZ?- obok notatka Zespołu Radców Prawnych Naczelnej Izby Lekarskiej.

Notatka

dot. zmiany ogólnych terminów przedawnienia roszczeń w związku z nowelizacją ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny

Przedawnienie roszczeń na gruncie prawa cywilnego regulują przepisy art. 117-125 zamieszczone w tytule VI księgi I ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025, z późn. zm.). Wykorzystując instytucję przedawnienia podmiot zobowiązany z tytułu roszczenia majątkowego może uwolnić się od jego zaspokojenia, powołując się na upływ czasu.

Z dniem 9 lipca 2018 r., na mocy ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104) doszło do zasadniczych zmian w zakresie przedawnienia roszczeń. Do najważniejszych z nich należy:

- 1) skrócenie wynikającego z art. 118 KC ogólnego terminu przedawnienia roszczeń (z 10 do 6 lat);
- 2) wprowadzenie zasady, zgodnie z którą koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego (chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż 2 lata);
- 3) wprowadzenie zasady, zgodnie z którą po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi.

Po uwzględnieniu wprowadzonych ww. nowelizacją zmian ogólne terminy przedawnienia wynoszą:

- **3 lata** dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz dla roszczeń o świadczenia okresowe (w wyniku nowelizacji ten termin nie uległ zmianie),
- **6 lat** dla pozostałych roszczeń (w wyniku nowelizacji ten termin został skrócony z 10 do 6 lat).

Z uwagi, iż ww. terminy mają charakter ogólny, znajdują one zastosowanie tylko wtedy, jeśli przepis szczególny nie wprowadza innego terminu przedawnienia.

Odnosząc konsekwencje wprowadzonych ww. zmian na grunt relacji lekarza z NFZ należy zauważyć, że lekarz lub lekarz dentyista posiadający umowę o udzielanie świadczeń zdrowotnych może ponosić na gruncie prawa cywilnego odpowiedzialność z tytułu z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy (odpowiedzialność kontraktowa, art. 471 KC).

Umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej kreuje między lekarzem lub lekarzem dentystą a NFZ stosunek zobowiązaniowy, do którego - jeżeli przepisy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych nie stanowią inaczej - stosuje się przepisy kodeksu cywilnego (wyrok SN z dnia 22.05.2014 r., sygn. akt IV CSK 536/13).

Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej - nie określa terminu przedawnienia roszczeń w relacjach Funduszu ze świadczeniodawcami wobec tego o terminie przedawniania muszą decydować przepisy ogóle prawa cywilnego (art. 118 KC).

Lekarze prowadzący praktyki lekarskie lub lekarsko-dentystyczne zgodnie z zapisami *ustawy o działalności leczniczej* uznawani są za przedsiębiorców. W związku z tym do roszczeń lekarzy i lekarzy dentystów kierowanych przeciwko NFZ będzie miał zastosowanie art. 118 KC i wynikający z niego 3 letni termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Oznacza to, że lekarz ma tylko 3 lata na dochodzenie swoich roszczeń od NFZ.

Z kolei w przypadku roszczeń NFZ wobec lekarzy i lekarzy dentystów sytuacja wygląda odmiennie. Zgodnie z art. 97 ust. 5 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* NFZ nie wykonuje działalności gospodarczej. Dodatkowo Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w wyroku z dnia 23 lutego 2012 r. sygn. akt I Ca 758/11 uznał, że NFZ nie wykonuje działalności gospodarczej i tym samym jeżeli takiej działalności nie wykonuje to nie może być uznany za przedsiębiorcę w rozumieniu art. 43¹ KC. W związku z powyższym do roszczeń NFZ kierowanych przeciwko lekarzom lub lekarzom dentystom będzie miał zastosowanie ogólny termin przedawnienia roszczeń, który wynosi 6 lat (skrócony w wyniku nowelizacji o 4 lata). Oznacza to, że NFZ ma aż 6 lat na dochodzenie swoich roszczeń od świadczeniodawców.

Jednocześnie należy wskazać, że ogólne terminy przedawnienia roszczeń określone w art. 118 KC nie mają zastosowania do roszczeń pacjentów kierowanych przeciwko lekarzom i lekarzom dentystom za tzw. „błąd medyczny”. Błąd medyczny kwalifikuje się jako czyn niedozwolony (delikt), który podlega odrębnie uregulowanym terminom przedawnienia określonym w art. 442¹ KC. Przedmiotowa nowelizacja kodeksu cywilnego nie dokonała zmian ww. przepisie i tym samym terminy przedawnienia roszczeń z tytułu błędu medycznego pozostają takie same jak dotychczas. W naszej ocenie jedyna zmiana, która wynika z przedmiotowej nowelizacji polega na tym, że przyjęte w art. 442¹ KC terminy przedawnienia upływają z końcem roku kalendarzowego.